**UCHWAŁA NR XII/68/07**

**RADY MIASTA HAJNÓWKA**

z dnia 28 listopada 2007 r.

**w sprawie przyjęcia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym ( Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz.220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ( Dz. U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 179, poz. 1487, Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 186, poz. 1380, Nr 249, poz. 1831, Nr 251, poz. 1844, z 2007 r. Nr 35, poz. 219, Nr 36, poz. 226, Nr 48, poz. 320, Nr 120, poz. 818) Rada Miasta Hajnówka uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się gminny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hajnówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Leonard Kulwanowski

**Załącznik do Uchwały Nr XII/68/07**
**Rady Miasta Hajnówka z dn.**
**28 listopada 2007 r.**

# I. Wstęp

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowaniu wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rodzina w pierwszej kolejności powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie własnych zasobów rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, kościołów, organizacji pozarządowych.

Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

Zadanie to powinno być realizowane przede wszystkim przez:

1) wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach;

2) wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych;

3) poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodziny;

4) poprawę jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi;

5) zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury gminy.

# II. Zasady ogólne systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

1. Podmiotowość rodziny, ochrona praw rodziny i dziecka.
2. Pierwszeństwo prawa dziecka do życia w zdrowej rodzinie.

3. Kompleksowość działań podmiotów publicznych i niepublicznych w działaniach na rzecz rodzin.

4. Pierwszeństwo dziecka do ochrony jego praw – zwłaszcza niepełnosprawnego oraz zagrożonego ubóstwem, deprawacją, degradacją i marginalizacją społeczną.

5. Edukacja podstawowym warunkiem rozwoju jednostkowego i zbiorowego – priorytet dla rozwoju indywidualnego potencjału i zdolności każdego dziecka.

6. Profilaktyka przed interwencją w rowiązywaniu problemów rodziny i młodego pokolenia.

7. Preferowanie/ promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą, opartych na subsydiarności, elastyczności, kompleksowości, efektywności, ciągłości i różnorodnych form działania.

8. Wspieranie rodziny w realizacji jej funkcji wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych.

## III. Globalne cele

1. Poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.

2. Przeciwdziałanie stanom grożącym degradacją społeczną, bezradnością społeczną.

3. Kompensowanie deficytów zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych rodzin i dzieci.

4. Promowanie zdrowego stylu życia.

5. Integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka oraz prewencja, redukcja, likwidacja czynników dezorganizujących środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży.

6. Rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwalaniu potencjału intelektualnego, twórczego, organizacyjnego i społecznego ludzi młodych.

7. Ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniem, deprawacją, wykolejeniem oraz przestępczością.

## IV. Priorytety gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

1. Eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu rodziny.

2. Rozwój programów ochrony zdrowia dzieci i młodzieży.

3. Tworzenie infrastruktury instytucjonalno – organizacyjnej i finansowej wspomagającej programy integracji międzypokoleniowej, włączenie w życie społeczności dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ludzi młodych z deficytami edukacyjno – wychowawczymi i nieprzystosowanych społecznie.

4. Tworzenie zintegrowanych programów przeciwdziałania przemocy, deprawacji, wykolejenia i przestępczości młodego pokolenia.

## V. Domena gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

1. Funkcjonowanie rodziny.

1) Wzmocnienie potencjału rozwojowego rodziny poprzez:

a) opracowanie raportu na temat warunków życia rodzin oraz dzieci i młodzieży;

b) inicjowanie programów służących rozwojowi młodego pokolenia i rodziny;

c) rozbudowa zaplecza usługowego wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań:

d) rozwijanie lokalnej infrastruktury informacyjnej, edukacyjnej, terapeutycznej, wspomagającej rodzinę w rozumieniu rozwiązywania problemów społecznych;

e) konsolidację podmiotów działających w społeczności lokalnej na rzecz rozwoju i funkcjonowania rodziny oraz młodego pokolenia.

2) Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych poprzez:

a) organizowanie na terenie placówek oświatowych zajęć informacyjno – warsztatowych rozbudowujących wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i modzieży;

b) włączanie rodziców w proces dydaktyczno – wychowawczy dzieci;

c) rozwijanie form opieki krótkoterminowej w przedszkolach;

d) rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie;

e) budowanie systemu wsparcia dla rodzin, edukacji dla rodzin zagrożonych uzależnieniami i przemocą;

f) budowanie poradnictwa i edukacji dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży.

2. Dążenie do poprawy standardu i jakości życia rodzin poprzez realizowanie funkcji i zadań służących rozwojowi oraz osiąganiu samodzielności, zaradności, niezależności i odpowiedzialności jej członków:

1) diagnozowanie i monitoring warunków i jakości życia rodziny;

2) rozbudowa zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego;

3) rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi i starszymi członkami rodziny;

4) wprowadzenie do szkolnych programów dydaktycznych zajęć profilaktyczno – edukacyjno – wychowawczych z zakresu dewiacji i patologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień;

5) inicjowanie programów prowadzących do redukcji mikrodeficytów skutkujących marginalizacją młodzieży społecznie nieprzystosowanej.

3. Sport, rekreacja i wypoczynek.

1) Rozbudowa warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo – rekreacyjnych realizowana poprzez:

a) współpracę z klubami sportowymi;

b) wspieranie plenerowych imprez sportowych, rekreacyjnych dla dzieci i mlodzieży;

c) wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej, turystycznej;

d) wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo – rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych;

e) wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży;

f) wspieranie różnych form turystyki krajowej;

2) Promocja form spędzania wolnego czasu przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie:

a) realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania wolnego czasu:

a) poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych;
b) w okresie wakacyjnym zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży;

4. Zdrowie i sprawność.

1) Kompensowanie deficytów oraz świadczeń i usług z zakresu promocji zdrowia i zadań ze sfery zdrowia publicznego poprzez:

a) wspieranie cyklicznych badań stanu zdrowia i sprawności młodego pokolenia;

b) realizację ochrony zdrowia z zakresu zdrowia publicznego ( higiena, szczepienia ochronne itp.);

c) realizację programów profilaktycznych i prozdrowotnych w szkole – wady postawy, wzroku, walka z uzależnieniami i zasady prawidłowego żywienia;

d) realizację programów propagujących zasady bezpiecznego zachowania na drodze, ulicy, w domu, w czasie zabawy, na wakacjach, w kontaktach z innymi ludźmi;

2) Uzupełnienie opieki zdrowotnej nad dzieckiem niepełnosprawnym poprzez:

a) prowadzenie cyklicznych pomiarów zasięgu i rodzajów niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży oraz badań dostępności świadczeń i usług rehabilitacyjnych, kondycji zdrowotnej i potrzeb niepełnosprawnej młodzieży i dzieci;

b) opracowanie gminnej bazy danych dzieci niepełnosprawnych;

c) organizowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci niepełnosprawnych;

d) wspieranie programów rehabilitacyjnych przygotowujących młodzież niepełnosprawną do samodzielnego, niezależnego życia;

e) prowadzenie szkoleń dla rodziców na temat opieki, pielęgnacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;

f) wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi;

g) wspieranie grup samopomocowych działających na rzecz dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi;

h) wspieranie programów sprzyjających tolerancji wobec osób niepełnosprawnych, umożliwiających przystosowanie dzieci pełnosprawnych do codziennego funkconowania z niepełnosprawnymi rówieśnikami.

5. Bezpieczeństwo, dewiacje, patologie.

1) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności siebie dzieci, młodzieży i ich rodziców poprzez:

a) wspieranie programów ilustrujących zagrożenia współczesności i sposoby prewencji i radzenia sobie w trudnych sytuacjach, uczących odporności na manipilację medialną, grupową, ekonomiczną;

b) promocję programów profilaktyczno – edukacyjnych realizowanych we współpracy z policją;

2) Profilaktyka i zmniejszanie rozmiarów uzależnień:

a) promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych związanych z uzależnieniem, adresowanych do dzieci i młodzieży (nikotyna, alkohol, narkotyki);

b) cykliczne szkolenia dla nauczycieli związane z uzależnieniami;

c) kontrola zakazu dystrybucji papierosów, alkoholu dzieciom i młodzieży;

d) ochrona dzieci przed uzależnieniami w rodzinie;

3) Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci i młodzieży w szczególności poprzez:

a) diagnozę skali zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży;

b) rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym;

c) promocję działalności programu NIEBIESKA LINIA.

4) Profilaktyka zapobiegania przestępczości dziecięcej i młodzieżowej:

a) szkolenia nauczycieli, wychowawców w kwestiach związanych z diagnozowaniem, wczesnym rozpoznaniem dewiacji i patologii wśród młodzieży oraz sposobami zapobiegania i pomocy;

b) tworzenie programów integrujących i aktywizujących społeczność lokalną na rzecz przeciwdziałania dewiacjom i patologii wśród dzieci i młodzieży;

## VI. Realizatorzy programu:

1. Gmina Miejska Hajnówka;
2. Szkoły i przedszkola w Hajnówce;
3. Kluby i organizacje sportowe w Hajnówce;
4. Samodzielny Publiczny Zkład Opieki Zdrowotnej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce;
5. Powiatowa Komenda Policji;
6. Świetlica Socjoterapeutyczna przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce;
8. Organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe działające na rzecz wsparcia dziecka i rodziny;
9. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hajnówce; ( w tym działający przy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Punkt konsultacyjny do spraw przemocy w rodzinie);
10. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Hajnówce;
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce;
12. Warsztaty terapii zajęciowej w Hajnówce;
13. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Hajnówce;
14. Inne podmioty, którym nie jest obojętne dobro dziecka i rodziny.